

Projekt

Prezydenta Miasta Kołobrzeg

**UCHWAŁA NR
RADY MIASTA KOŁOBRZEG**

z dnia 2022 r.

w sprawie apelu do Prezesa Rady Ministrów

Na podstawie art. 7 ust.1 pkt 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2022 r. poz. 559, poz. 1005 i poz. 1079) oraz § 42 ust.1 pkt 3 Uchwały Nr XXXVII/497/13 Rady Miasta Kołobrzeg z dnia 9 września 2013 r. w sprawie uchwalenia Statutu Miasta Kołobrzeg (Dz.Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2021 r. poz. 537 oraz z 2022 r. poz. 498) **uchwała się, co następuje:**

§ 1. Rada Miasta Kołobrzeg zwraca się do Prezesa Rady Ministrów o pilne podjęcie prac legislacyjnych mających na celu wprowadzenie mechanizmów osłonowych odbiorców ciepła systemowego, analogicznych do mechanizmów zastosowanych w przypadku odbiorców energii elektrycznej i gazu ziemnego.

§ 2. Rada Miasta Kołobrzeg apeluje o czynne wsparcie konieczności realizacji następujących postulatów:

- 1) Wskazanie podmiotu kierującego zakupem i dystrybucją importowanego węgla na poziomie krajowym,
- 2) Pilne uzgodnienie harmonogramu i cen dostaw węgla z importu dla poszczególnych ciepłowni w Polsce,
- 3) Pilne przygotowanie systemu udzielania gwarancji kredytowych za zakup węgla, zarówno krajowego, jak i importowanego,
- 4) Podjęcie decyzji o przeznaczeniu 100% środków wpływających do budżetu z tytułu obrotu uprawnieniami do emisji CO₂ na transformację energetyczną w tym rozwój ciepła systemowego.

§ 3. Treść apelu stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 4. Zobowiązuje się Przewodniczącego Rady Miasta Kołobrzeg do przesłania uchwały wraz z uzasadnieniem Prezesowi Rady Ministrów.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Apel do Prezesa Rady Ministrów

Rada Miasta Kołobrzeg zwraca się do Prezesa Rady Ministrów o wsparcie dla pilnych działań niezbędnych z punktu widzenia bezpieczeństwa dostaw ciepła dla odbiorców ciepła systemowego.

Działania te powinny służyć zarówno merytorycznemu wsparciu postulatów, dokonania szybkich, niezbędnych zmian legislacyjnych, jak również innej pomocy np. w udzieleniu gwarancji kredytowych przedsiębiorcom dostarczającym ciepło systemowe do odbiorców. Ciepło systemowe stanowi podstawowe dobro użyteczności publicznej, które jest w szczególności chronione przez państwo. Ciepło systemowe zaopatruje 40% gospodarstw domowych w Polsce tj. ok. 15 mln mieszkańców, co stanowi jeden z najwyższych wskaźników w Europie. Dodatkowo, ciepłownictwo systemowe odpowiada za ok. 17% produkcji energii elektrycznej w Polsce.

W zakresie zaopatrzenia przedsiębiorstw ciepłownictwa systemowego w węgiel oraz odbiorców ciepła systemowego, zwracamy się zatem do Pana o czynne wsparcie konieczności realizacji następujących postulatów kierowanych do Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej:

- 1) pilne podjęcie prac legislacyjnych mających na celu wprowadzenie mechanizmów osłonowych odbiorców ciepła systemowego, analogicznych do mechanizmów zastosowanych w przypadku odbiorców energii elektrycznej;
- 2) wskazanie podmiotu kierującego zakupem i dystrybucją importowanego węgla na poziomie krajowym - wydaje się, że właściwym dla realizacji tego zadania mogłaby być Rządowa Agencja Rezerw Strategicznych;
- 3) Pilne uzgadnianie harmonogramów i cen dostaw węgla z importu dla poszczególnych ciepłowni w Polsce;
- 4) Pilne przygotowanie systemu udzielania gwarancji kredytowych na zakup węgla, zarówno krajowego jak i importowanego np. przez Bank Gospodarstwa Krajowego czy Polski Fundusz Rozwoju lub udzielenia gwarancji przez Skarb Państwa na wzór rozwiązań zastosowanych w art. 14 ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców paliw gazowych w związku z sytuacją na rynku gazu z dnia 26 stycznia 2022 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 202).

Brak podjęcia szybkich działań spowoduje, że w upływającym właśnie 2022 r. bardzo niska i w coraz większym zakresie ujemna rentowność przedsiębiorstw ciepłowniczych się jeszcze bardziej pogłębi, co stanowić będzie zagrożenie nie tylko dla płynności tych przedsiębiorstw, ale przede wszystkim **zagrożenie bezpieczeństwa dostaw ciepła dla odbiorców ciepła systemowego.**

Uzasadnienie

Niniejszy apel jest spowodowany bezpieczeństwem dostaw ciepła, co wymaga wzrostu taryf spowodowanego wzrostem kosztów prowadzenia działalności przedsiębiorstw ciepłowniczych takich jak np. Miejska Energetyka Ciepła w Kołobrzegu sp.z o.o. W zakresie ciepłownictwa systemowego nie przewidziano systemów wsparcia, które np. zostały przygotowane dla odbiorców energii elektrycznej i gazu.

Dlatego też niniejszy apel ma na celu wprowadzenie mechanizmów osłonowych odbiorców ciepła systemowego oraz **pilnych działań niezbędnych z punktu widzenia bezpieczeństwa dostaw ciepła dla odbiorców ciepła systemowego**.

Działania te powinny służyć zarówno merytorycznemu wsparciu naszych postulatów, dokonania szybkich, niezbędnych zmian legislacyjnych, jak również innej pomocy np. w udzieleniu gwarancji kredytowych przedsiębiorstwom dostarczającym ciepło systemowe do odbiorców.

Ciepło systemowe zaopatruje **40% gospodarstw domowych w Polsce tj. ok. 15 mln mieszkańców**, co stanowi jeden z najwyższych wskaźników w Europie. Dodatkowo, **ciepłownictwo systemowe odpowiada za ok. 17% produkcji energii elektrycznej w Polsce**.

Sytuacja finansowa ciepłownictwa systemowego systematycznie pogarsza się od kilku lat. Rentowność przedsiębiorstw rynku ciepła systemowego w 2020 r. wyniosła zaledwie 1,88% w 2018 r., -2,92% w 2019 r. i -2,36% w 2020 r., przy czym szczególnie trudna jest sytuacja jednostek wytwarzających ciepło w kogeneracji, w których rentowność wyniosła -6,25% w 2020 r., po osiągnięciu w 2019 ujemnej rentowności w wysokości -6,26%. Już pierwsze oceny działalności przedsiębiorstw sektora ciepła systemowego w roku 2021 pokazują dalsze pogorszenie jego sytuacji finansowej.

Taka sytuacja związana jest zarówno z bardzo wysokimi kosztami prowadzenia działalności (cenami uprawnień do emisji CO₂, wysokością kosztów zakupu paliw i innych kosztów zewnętrznych), jak też z obowiązującym w naszym kraju sposobem regulacji cen w ciepłownictwie, który uniemożliwia uwzględnienie w taryfach dla ciepła dynamiki zmian kosztów funkcjonowania przedsiębiorstw ciepłowniczych, zapewniających zaopatrzenie mieszkańców miast w ciepło i ciepłą wodę.

Zmiany sytuacji rynkowej w 2021, wpływającej na warunki wykonywania działalności gospodarczej, dotyczą przede wszystkim wzrostu średnich cen uprawnień do emisji CO₂, które w stosunku do roku 2020 w roku 2021 wzrosły o 112%, wzrostu średnich cen paliw (wzrost w 2021 r. do roku 2020 - gazu o 348% i węgla o 137%) czy innych kosztów działalności – w grudniu 2021 wzrost cen produkcji sprzedanej wyniósł 14,2%, zaś inflacji konsumenckiej 8,6%.

Jeszcze większe zagrożenie dla skutecznego prowadzenia działalności ciepłowniczej powstało obecnie, w roku 2022 z powodu agresja Rosji na Ukrainę.

Ogromne zawirowanie na rynku paliw: węgla, gazu, ale też biomasy, które bezpośrednio wynika z wpływu prowadzonych działań wojennych na dostawy i ceny surowców spowodowały kolejną lawinę wzrostów kosztów działalności. Ceny węgla na rynkach międzynarodowych ceny węgla czy gazu ziemnego na rynkach międzynarodowych wzrosły praktycznie kilkukrotnie. Doszły do tego wzrosty kosztów dóbr i usług niezbędnych do prowadzonej działalności przez przedsiębiorstwa ciepłownicze, cen uprawnień do emisji CO₂ czy inflacji, która zgodnie z ostatnią prognozą Narodowego Banku Polskiego w 2022 wyniesie 10,8%, osiągając w maju 2022 r. poziom 13,9% rok do roku.

Brak podjęcia szybkich działań spowoduje, że w upływającym właśnie 2022 r. bardzo niska i w coraz większym zakresie ujemna rentowność przedsiębiorstw ciepłowniczych się jeszcze bardziej pogłębi, co stanowić będzie zagrożenie nie tylko dla płynności tych przedsiębiorstw, ale przede wszystkim i **zagrożenie bezpieczeństwa dostaw ciepła, jak również energii elektrycznej ze źródeł kogeneracyjnych.**

Nie trzeba również szczegółowo wyjaśniać, że w takiej sytuacji również cele wskazane w Polityce Energetycznej Polski do 2040 r. będą niemożliwe do realizacji (m.in. wzrost o 1,5 mln liczby gospodarstw domowych przyłączonych do sieci ciepłowniczej w 2030 r., spełnienie przez 85% systemów ciepłowniczych lub chłodniczych o mocy powyżej 5 MW kryterium efektywnego energetycznie systemu ciepłowniczego oraz istotne zwiększanie udziału OZE w ciepłownictwie i chłodnictwie, techniczna modernizacja i rozbudowa ciepłownictwa systemowego, do czego powinien przyczynić się rozwój kogeneracji, zwiększenie wykorzystania OZE i odpadów w ciepłownictwie systemowym, modernizacja i rozbudowa systemów dystrybucji ciepła i chłodu oraz popularyzacja magazynów ciepła i inteligentnych sieci).

Zapewnienie bezpieczeństwa dostaw ciepła przez przedsiębiorstwa ciepłownicze są uzależnione od możliwości uzyskiwania przychodów. Przychody zależą zaś od cen jednostkowych ciepła i ilości sprzedawanego ciepła. Ceny ciepła systemowego są zaś ustalane na podstawie przepisów prawa za zgodą Urzędu Regulacji Energetyki. Przepisy prawa przewidują dwie metody ustalania cen dla wytwórców ciepła systemowego. Dla ciepłowni jest to metoda kosztowa tj. na podstawie kosztów ponoszonych przez ciepłownię. Dla elektrociepłowni na podstawie cen referencyjnych tj. cen ciepłowni z poprzedniego roku czyli ze znacznym, nawet 24-miesięcznym opóźnieniem w stosunku do wzrostu kosztów prowadzenia działalności.

W przypadku ciepłowni, jeżeli nawet zgoda Urzędu Regulacji Energetyki będzie możliwa, to zazwyczaj następuje ona po kilku tygodniach od złożenia wniosku przez przedsiębiorstwo ciepłownicze. Konieczne jest zatem szybkie zatwierdzanie taryf przedsiębiorstw ciepłowniczych.

Należy podkreślić, że zgoda dotyczy jedynie możliwości uwzględnienia kosztów w taryfach przedsiębiorstw ciepłowniczych czyli w cenach jednostkowych, zaś **przychody pojawiają się dopiero w chwili wyprodukowania ciepła.**

Powyższe oznacza to, że przedsiębiorstwa ciepłownicze muszą posiadać wcześniej środki finansowe, aby zakupić odpowiednią ilość węgla czy uprawnień do emisji CO₂ niezbędne do zapotrzebowania na ciepło odbiorców.

Przy obecnym wzroście kosztów prowadzenia działalności, jedyną możliwością jest finansowanie bieżących zakupów z długu, co będzie możliwe jedynie w przypadku odpowiednio szybkiego reagowania na zmiany otoczenia rynkowego, w tym przez dokonywanie odpowiednich zmian przepisów taryfowych, które będą stanowiły rodzaj zabezpieczenia dla podmiotów udzielających finansowania przedsiębiorstwom ciepłowniczym.

Podstawowym paliwem wykorzystywanym w polskim ciepłownictwie systemowym jest węgiel stanowiący ok. 70%. Ponad 20% stanowią paliwa gazowe (ok. 10%) i biomasa (ok. 10%). Oprócz wysokich cen uprawnień do emisji CO₂, ciepłownictwo systemowe w Polsce będzie zmuszone do ponoszenia bardzo wysokich cen węgla pochodzącego zarówno z kopalni krajowych, jak i z importu. Polskie kopalnie podnoszą ceny węgla dla ciepłownictwa systemowego. Np. wraz z wypowiedzeniem przez PGG dotychczasowych umów przedsiębiorstwa ciepłownicze dostały propozycje nowych umów zakładających ponad dwukrotne podwyżki cen węgla.

Niezależnie od tego, w związku ze zrozumiałym, nałożonym embargiem na import węgla z Rosji i Białorusi przez Polskę i Unię Europejską, wg różnych szacunków, w Polsce zabraknie między 8 a 12 mln ton węgla. Polskie kopalnie w Polsce nie są w stanie zapewnić dodatkowo takiej ilości węgla. Co więcej, w związku z embargiem nałożonym przez Rosję na tranzyt węgla do Polski przez terytorium Rosji np. z Kazachstanu, import drogą lądową będzie w praktyce niemożliwy. Jedynym zatem możliwym kierunkiem dostaw węgla do Polski pozostaje droga morska.

W związku z kwestią importu pojawiają się trzy zasadnicze problemy: (i) zakontraktowanie odpowiedniego wolumenu węgla z zagranicy, (ii) zaspokojenie możliwości logistycznych (statki, porty, rozładunek, przewóz z portu), oraz (iii) drastyczny wzrost cen węgla dla ciepłownictwa systemowego, przy czym obecne ceny węgla importowanego są jeszcze wyższe niż ceny z polskich kopalń i oznaczają 4-5-krotny wzrost cen węgla dla przedsiębiorstw ciepłowniczych.

Jak wskazano wyżej, przedsiębiorstwa ciepłownicze muszą posiadać wcześniej środki finansowe, aby zakupić odpowiednią ilość węgla niezbędną do zapotrzebowania na ciepło odbiorców, czego nie zapewnią jedynie wzrosty тариф (dopiero sprzedaż ciepła, przede wszystkim w sezonie grzewczym, przełoży się na powstanie przychodów), nawet jeśli zostaną one zaakceptowane przez Urząd Regulacji Energetyki.

Ograniczenia w dostępności węgla dla ciepłownictwa systemowego będą miały bardzo negatywne skutki dla skuteczności całościowego rozwiązania problemu niedoboru węgla. Ewentualne zmniejszenie produkcji ciepła na skutek braków w dostawach węgla automatycznie będzie skutkowało zmniejszeniem produkcji energii elektrycznej w systemie elektroenergetycznym ze źródeł kogeneracyjnych, co w rezultacie zwiększy zapotrzebowanie na energię elektryczną (czyli ponownie wpłynie na zwiększenie popytu na węgiel niezbędny do wytworzenia energii elektrycznej) przez odbiorców w celu dogrzewania pomieszczeń.

W zakresie zaopatrzenia przedsiębiorstw ciepłownictwa systemowego w węgiel niezbędne i pilne jest:

1)Wskazanie podmiotu kierującego zakupem i dystrybucją importowanego węgla na poziomie krajowym - wydaje się, że właściwym dla realizacji tego zadania mogłaby być Rządowa Agencja Rezerw Strategicznych;

2)Pilne uzgadnianie harmonogramów i cen dostaw węgla z importu dla poszczególnych ciepłowni w Polsce;

3)Pilne przygotowanie systemu udzielania gwarancji kredytowych na zakup węgla, zarówno krajowego jak i importowanego np. przez Bank Gospodarstwa Krajowego czy Polski Fundusz Rozwoju lub udzielenia gwarancji przez Skarb Państwa na wzór rozwiązań zastosowanych w art. 14 ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców paliw gazowych w związku z sytuacją na rynku gazu z dnia 26 stycznia 2022 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 202).

Bezpieczeństwo dostaw ciepła wymaga wzrostu тариф spowodowanego wzrostem kosztów prowadzenia działalności przedsiębiorstw ciepłowniczych w celu umożliwienia przedsiębiorstwom ponoszenia tych kosztów.

Równocześnie w zakresie ciepłownictwa systemowego nie przewidziano systemów wsparcia, które zostały przygotowane dla odbiorców energii elektrycznej i gazu. Takimi rozwiązaniami w przypadku energii elektrycznej czy gazu są: ochrona odbiorcy wrażliwego energii elektrycznej i gazu wynikająca z ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (t.j. Dz.U. z 2021 poz. 716), ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym (Dz.U. 2022 poz. 1), zgodnie z którą określonym osobom przyznano możliwość otrzymania dodatku osłonowego, rozszerzenie katalogu odbiorców gazu ziemnego objętych ochroną taryfową (art. 62b ustawy Prawo energetyczne), wprowadzenie mechanizmu rekompensat dla sprzedawców gazu ziemnego do odbiorców taryfowych, który służyłby zrekompensowaniu skutków zamrożenia cen dla rozszerzonego katalogu odbiorców taryfowych (art. 62f ustawy Prawo energetyczne).

Powyższe sprawia, że występuje zróżnicowanie wsparcia odbiorców w zakresie zaspokajania ich potrzeb ciepłych, w zależności od tego, czy odbiorcy zapewniają potrzeby ciepłe samodzielnie (przy użyciu gazu lub energii elektrycznej) czy za pośrednictwem sieci ciepłowniczych.

Konieczne jest więc zrewidowanie dotychczasowego mechanizmu wsparcia odbiorców końcowych poprzez rozszerzenie zakresu dodatku energetycznego o koszty pozyskania energii dla ogrzewania i udzielania go w oparciu o kryterium dochodowe na wzór wsparcia przewidzianego w przepisach o dodatku osłonowym. Takie wsparcie powinno objąć wszystkie sposoby ogrzewania wykorzystywane przez gospodarstwa domowe tj. zarówno ogrzewania w sposób indywidualny, jak i za pomocą ciepłownictwa systemowego.

Realizacja wskazanych wyżej postulatów jest niezbędna, aby zapewnić bezpieczeństwo dostaw ciepła dla odbiorców.